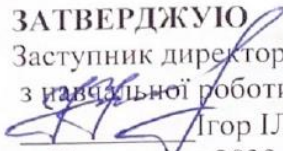

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж ЛНТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

Ігор ІЛЮШИК
«01» вересня 2023р

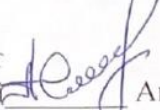
СИЛАБУС
освітнього компонента
ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ
для здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр
(денної форми здобуття освіти)

Освітньо-професійна програма **Транспортні технології**
Галузь знань **27 Транспорт**
Спеціальність **275 Транспортні технології**
Спеціалізація **275.03 на автомобільному транспорті**

Розробник: Людмила ЧАЙКА

Силабус обговорений та схвалений на засіданні
циклової комісії з автомобільного транспорту
та транспортних технологій

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Голова циклової комісії
з автомобільного транспорт
та транспортних технологій Андрій СТРІЛЬЧУК

Рівень освіти	Фахова передвища освіта
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус освітнього компонента	Обов'язковий
Обсяг обов'язкового компонента (кредити ЄКТС/ загальна кількість годин)	4,0 кредитів ЄКТС / 120 годин
Циклова комісія	Циклова комісія з автомобільного транспорту та транспортних технологій
Мова викладання	Українська
Компетентності загальні/спеціальні	ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. СК6 Здатність до оцінювання експлуатаційних, техніко-економічних, технологічних, правових, соціальних та екологічних складових організації перевезень.
Очікувані результати навчання	РН2. Вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово та іноземною мовою в обсязі, необхідному для забезпечення професійної діяльності. РН4. Поліпшувати показники виконуваних робіт, планувати та організовувати їх виконання. РН11. Оцінювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень.
Предмет і завдання освітнього компонента	Предметом ОК Основи економіки транспорту є підприємства автомобільного транспорту. Основними завданнями ОК Основи економіки транспорту є: вивчення майбутніми фахівцями основ механізму функціонування підприємств; вивчення взаємодії ресурсів підприємства, підготовка і прийняття майбутніми фахівцями рішень з основ економіки; одержання сукупності теоретичних та практичних знань з метою проведення аналізу і узагальнення результатів виробничо-господарської, комерційної, фінансової

	діяльності автотранспортного підприємства.
Форма підсумкового контролю	залік
Тематичний план ОК	<p>Розділ I. Підприємство, як суб'єкт господарювання. Лекції – 16 годин Самостійні (самостійна позааудиторна робота студента) – 16 годин</p> <p>Розділ II. Ресурси підприємства. Лекції – 30 годин Практичні – 8 годин Самостійні (самостійна позааудиторна робота студента) – 27 години</p> <p>Розділ III. Фінансово-економічні результати роботи автотранспортного підприємства Лекції – 9 годин Практичні – 2 годин Самостійні (самостійна позааудиторна робота студента) – 12 годин</p>
Зміст освітнього компонента	<p>I. Підприємство, як суб'єкт господарювання. Тема 1. Вступ. Економіка як сфера діяльності людей та наука. Підприємство в умовах ринкової економіки. Поняття підприємства. Місія і множинні цілі підприємства. Головні напрями діяльності підприємства (маркетингова, інноваційна, виробнича, економічна та соціальна діяльність). Класифікація підприємств. Юридичні акти, що слугують законодавчою базою функціонування підприємства. Господарський кодекс України: основні засади господарської діяльності; суб'єкти господарювання; майнова основа господарювання. Управління підприємствами. Зовнішнє середовище господарювання підприємств. Підприємництво. Види та організаційні форми підприємств: залежно від форм власності (приватні, колективні, комунальні, державні); залежно від способу утворення та формування статутного фонду (унітарні, корпоративні); залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції (малі, середні, великі). Формування ресурсів підприємства за рахунок власних та позичкових коштів.</p> <p>Розділ II. Ресурси підприємства. Тема 2. Основні засоби автотранспортного підприємства Класифікація основних засобів. Поділ основних засобів на виробничі і невиробничі, активні і пасивні. Структура основних засобів, чинники і тенденції її динаміки на</p>

підприємствах.

Оцінка основних засобів. Методи грошової оцінки основних засобів (за первісною, відновною, залишковою, ліквідаційною, балансовою, справедливою та середньорічною вартістю). Фізичне (матеріальне) та економічне спрацювання основних засобів. Види фізичного спрацювання та техніко-економічного старіння засобів праці та застосовувані форми їх усунення. Амортизація основних засобів.

Просте відтворення основних засобів. Характеристика ремонту, модернізації і заміни діючих засобів праці та економічна оцінка доцільності витрат на їх періодичне здійснення. Розширене відтворення основних засобів (технічне переозброєння і реконструкція, розширення діючого підприємства, нове будівництво виробничих та інфраструктурних об'єктів). Економічне і соціальне значення підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємства. Джерела відтворення основних засобів.

Економічне і соціальне значення підвищення ефективності відтворення та використання основних засобів підприємства. Основні показники використання та відтворення основних засобів..

Тема 3. Оборотні засоби автотранспортного підприємства
Обслуговування оборотними коштами сфер автотранспортного підприємства. Функціональна та елементна структура оборотних коштів. Елементний склад оборотних фондів: виробничі запаси, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів. Складові елементи оборотних фондів (виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів), та фондів обігу (готова продукція на складі, товари, грошові кошти та дебіторська заборгованість).

Основні джерела формування оборотних засобів за рахунок власних та запозичених джерел формування оборотних активів підприємства

Нормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів у виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції. Визначення загального нормативу оборотних коштів для підприємства.

Основні показники рівня ефективності використання

оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність; методика їх обчислення.

Тема 4. Нематеріальні ресурси підприємства

Поняття і види нематеріальних ресурсів та активів підприємства, їхній вплив на конкурентоспроможність його продукції на ринку. Інформація як особливий суспільний ресурс. Сучасні інформаційні технології і програмні продукти.

Тема 5. Персонал автотранспортного підприємства та мотивація праці

Визначення поняття персоналу підприємства. Розподіл персоналу підприємства за категоріями (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Особливості структури персоналу. Управління персоналом. Планування персоналу. Оцінка наявних на підприємстві трудових ресурсів. Явочна, облікова чисельність робітників. Продуктивність праці як економічна категорія. Різноманітність підходів до визначення та можливі методи розрахунку продуктивності праці. Показники рівня продуктивності праці. Методи вимірювання продуктивності праці, їх переваги і недоліки.

Динаміка і резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах різних галузей економіки України за сучасних умов господарювання.

Поняття системи мотивації праці. Концептуальні основи багатфакторних моделей мотивації трудової діяльності, що ґрунтуються на теоріях справедливості, очікування та потреб. Методи мотивації.

Тема 6. Оплата праці на автотранспортному підприємстві

Поняття оплати праці. Основна заробітна плата і додаткова оплата праці; номінальна і реальна. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулююча, соціальна) та їх реалізація.

Права засновників щодо вибору форм і систем оплати праці. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати. Тарифно-посадова система (тарифно-кваліфікаційні довідники; кваліфікаційні довідники посад керівників, спеціалістів і службовців; тарифні сітки; схеми посадових окладів або єдина тарифна сітка). Форми оплати праці: погодинна і відрядна. Основні системи оплати праці.

Розділ III. Фінансово-економічні результати роботи автотранспортного підприємства

Тема 7. Витрати автотранспортного підприємства та

собівартість перевезень

Визначення поняття витрат від різних видів діяльності підприємства. Поняття собівартості. Класифікація витрат
Витрати в залежності від виду діяльності: операційні (поточні) і інвестиційні; в залежності від зв'язку з обсягом виробництва - на постійні і змінні. Класифікація витрат по способу обчислення на одиницю продукції на прямі та непрямі витрати; поділ витрат за ступенем однорідності на одноелементні та комплексні.

Критичний обсяг виробництва продукції («точка беззбитковості»).

Поняття кошторису виробництва. Собівартість валової, товарної і реалізованої продукції. Витрати на одиницю обсягу товарної продукції.

Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці.

Обґрунтування і вибір стратегії зниження поточних витрат на підприємствах України. Стратегічні напрями регулювання поточних витрат на різногалузевих підприємствах.

Тема 8. Ціноутворення на автотранспортному підприємстві

Поняття, роль і функції ціни у ринковій економіці (обліково-аналітична, стимулююча, розподільча та регулююча). Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Методи встановлення ціни: собівартість плюс прибуток; забезпечення фіксованої величини прибутку; за рівнем поточних цін (конкуренції); за рівнем попиту тощо. Транспортні тарифи.

Тема 9. Фінансові результати діяльності автотранспортного підприємства

Дохід і прибуток як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їх сутність, відмінність між ними; джерела формування прибутку і доходу підприємства. Зростання прибутковості фірми під впливом дії окремих чинників. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Динаміка та шляхи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України

Тема 10. Капіталовкладення на автотранспортному підприємстві

Сутнісна характеристика інвестицій. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники

	<p>підвищення ефективності використання капітальних вкладень: (удосконалення) проектно-кошторисної справи; поліпшення технологічно-відтворювальної структури капітальних вкладень; скорочення тривалості інвестиційного циклу; застосування гнучких економічних методів управління інвестиційними процесами.</p> <p>Визначення поняття інноваційної діяльності підприємства. Поняття НТП і НТР. Основні типи інновацій (техніко-технологічні, організаційні, управлінські, соціальні, юридичні, інфраструктурні).</p>
Рекомендована література	базова
	1. С.О.Корецька., А.Ю. Якимчук, Т.С.Карпан Економіка автомобільного транспорту. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів., Рівне, 2013.-с.309.
	2.. Господарський кодекс України: документ 436-ZV
	3. Податковий кодекс України: Документ 2755-V П(С)БО -7 «Основні засоби» П(С)БО -8 «Нематеріальні ресурси» П(С)БО -16 «Витрати»
	4. Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник / Бондар Н.М. - К.: Видавництво А.С.К.;
	5. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Підручник./ К. Видавництво А.С.К.
	додаткова
Рижиков В.С. Економіка підприємства. Навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Рижиков В.С., Панков В.А., Ровенська Підгора Є.О. - К.: Видавничий дім "Слово";	
Сідун В.А. Економіка підприємства: Навч. пос. / Сідун В.А., Пономарьов В.А. - К.: Центр навчальної літератури;	
Інтернет-ресурси	
https://www.ukrstat.gov.ua/	
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15	
https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17	
Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	<p>Форми: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.</p> <p>Види: лекція, практичне, консультація.</p>
Пререквізити (вже засвоєні освітні компоненти, які необхідні для вивчення ОК)	Освітні компоненти середньої школи, транспортної географії, економічної теорії
Постреквізити (освітні компоненти, які можуть вивчатись після засвоєння ОК)	Освітні компоненти: організація пасажирських автомобільних перевезень, організація вантажних автомобільних перевезень, управління автотранспортом, основи логістики. Організація та планування роботи підприємства, основи менеджменту та маркетингу

Критерії оцінювання	<p>Рівні навчальних досягнень здобувачів ФПО</p> <p>Високий рівень. Оцінка «<i>відмінно</i>» виставляється, якщо здобувач освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.</p> <p>Достатній рівень. Оцінка «<i>добре</i>» виставляється, якщо здобувач освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією, але при висвітленні питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.</p> <p>Середній рівень. Оцінка «<i>задовільно</i>» виставляється, якщо здобувач освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання, нездатний до обґрунтування та аргументації, допускає істотні неточності та помилки, слабо володіє практичними навичками.</p> <p>Початковий рівень. Оцінка «<i>незадовільно</i>» виставляється, якщо здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.</p>
Забезпечення організації викладання ОК	<i>Посилання на Положення про організацію освітнього процесу ВСП «КПЕФК ЛНТУ».</i>
Інформація про викладача	<i>Посилання на профіль викладача</i>

Розробник _____ Людмила ЧАЙКА